

Psihologinja i pedagoginja škole pripremile su preporuke za provođenje nastave na daljinu i ostalih oblika rada u virtualnom okruženju. Nadamo se da će biti korisne za sve sudionike u procesu nastave, učenike, roditelje i djelatnike Škole.

PREPORUKE ZA PROVOĐENJE NASTAVE NA DALJINU I OSTALIH OBLIKA RADA U VIRTUALNOM OKRUŽENJU

1. UVOD

Preporuke za primjereno ponašanje tijekom provođenja nastave na daljinu (online nastave) i ostalih oblika rada u virtualnom okruženju donose se s ciljem kako bi se na odgovarajući način osiguralo ostvarivanje pravila ponašanja u virtualnom okruženju. U situaciji koja zahtijeva izvođenje nastave na daljinu važno je da svi (učitelji, stručni suradnici, učenici i roditelji) imaju razumijevanja jedni za druge, da budu spremni na suradnju i strpljenje te poštivanje uobičajenih načela kulturnog ophođenja. Na izvođenje nastave na daljinu i pravila ponašanja tijekom takve nastave primjenjuju se odgovarajući akti Osnovne škole Marčana (Kućni red škole, Etički kodeks neposrednih nositelja odgojno-obrazovnog rada, Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi, Pravilnik o kriterijima za izricanje pedagoških mjera...)

2. UVJETI ZA ODRŽAVANJE NASTAVE NA DALJINU I OSTALIH OBLIKA RADA

Od sudionika u nastavi na daljinu očekuje se da nastoje osigurati primjerene uvjete (radne/prostorne/tehničke) za kvalitetno i neometano praćenje nastave na daljinu (primjerice, odgovarajuća oprema i dostupnost stabilne veze, neometanje videozapisima i/ili audio zapisima i sadržajima nepovezanim s nastavnim procesom, neometanje pozadinskom bukom i sl.). U slučaju da učenik nije u mogućnosti osigurati tehničke uvjete za praćenje nastave

(primjerice, neposjedovanje odgovarajuće opreme ili veze), o tome mora odmah izvijestiti razrednika (radi korištenja postojećih resursa ili pružanje pomoći učenicima za nabavku IT opreme).

3. OBVEZE SUDIONIKA U NASTAVI NA DALJINU

1. TIJEKOM NASTAVE NA DALJINU OD UČENIKA SE OČEKUJE:

- redovita prisutnost na nastavi
- aktivno sudjelovanje u nastavi
- uključena kamera i mikrofoni tijekom cijelog trajanja sinkrone nastave u realnom vremenu, osim ako učitelj ne zatraži isključivanje ili postoje druge opravdane okolnosti s kojima učitelj mora biti unaprijed upoznat
- da tijekom sinkrone nastave svojim ponašanjem ne ometaju nastavni proces, uključujući zabranu bavljenja drugim sadržajima koji nisu vezani za nastavni proces
- poštivanje zadanih rokova za izvršenje pojedinih školskih obveza (primjerice, do zadanoga vremenskog roka predati zadaću, napraviti projekt, prenijeti datoteku sa zadaćom, fotografijom, rješenjima zadataka i sl.)
- suradnja s učiteljima i izvršavanje uputa učitelja za rad unutar predmetnog područja
- korištenje mogućnosti individualnih razgovora u kanalu čavrljanje za dopunska pojašnjenja vezana uz nastavne sadržaje
- pristupanje oblicima provjere znanja osobno i pod svojim imenom i prezimenom te sudjelovanje u takvim provjerama sukladno uputama učitelja, uz poštivanje pravila akademske čestitosti (samostalni rad, zabrana primanja ili davanja nedopuštene pomoći od strane drugih osoba).

2. TIJEKOM NASTAVE NA DALJINU OD UČITELJA SE OČEKUJE*:

- redovito održavanje nastave prema izvedbenom kurikulumu i satnici u realnom vremenu
- kombinirati sinkronu i asinkronu nastavu u skladu s Preporukama o organizaciji radnog dana učenika tijekom održavanja nastave na daljinu, Ministarstva znanosti i obrazovanja, <https://bit.ly/3sooi96>
- osvijestiti važnost ravnoteže između sinkronih aktivnosti (koje zahtijevaju istodobno prisustvo učitelja i učenika) i asinkronih. ‘Obrnuta učionica’ predstavlja primjer dobre prakse budući da se u njoj učenici samostalno pripremaju, a putem videokonferencije možete provesti zajedničku analizu i refleksiju. Dobar primjer je i uvođenje novog gradiva putem videokonferencije nakon koje učenici samostalno vježbaju u vrijeme kad njima odgovara.
- uključenu kameru i mikrofoni tijekom trajanja sinkrone nastave treba prilagoditi postavljenim ishodima, socio-emocionalnim potrebama učenika s obzirom na dob, dnevnoj opterećenosti

učenika audio-vizualnim podražajima

- korištenje odgovarajućih mogućnosti virtualnih platformi za dijeljenje nastavnih sadržaja (primjerice, dijeljenje ekrana za prikaz prezentacija, korištenje virtualnih ploča, poveznica i sl.)
- vođenje evidencije nazočnosti na sinkronoj nastavi (mogućnost ispisa), odnosno evidencije pristupa asinkronoj nastavi (dogovoreno pravilo je „like“ na objavu učitelja). Podatke prenijeti u e-Dnevnik
- poticanje i omogućavanje postavljanja pitanja učenika tijekom sinkrone nastave na daljinu, bilo javljanjem putem mikrofona, bilo putem opcije čavrljanja (chat)
- uključivanje učenika u projektne i istraživačke zadatke,
- poticanje i omogućavanje online individualne suradnje u kanalu čavrljanje
- pravovremeno obavješćavanje učenika o važnim informacijama vezanim za nastavu na daljinu (načinima stjecanja ishoda učenja, kriterijima o elementima vrednovanja...)
- pravovremeno pružanje svih povratnih informacija vezanih za nastavni proces u virtualnom okruženju (primjerice, komentari i ocjene različitih oblika kontinuirane provjere znanja, komentari i ocjene ispita i sl.)
- pravovremeno vođenje bilježaka u e-imeniku.

* Detaljnije u Preporukama za učitelje za provođenje nastave na daljinu i ostalih oblika rada u virtualnom okruženju

3. TIJEKOM NASTAVE NA DALJINU OD RODITELJA SE OČEKUJE:

- odgovornost za pružanje trajne potpore djeci u učenju i svjesnosti za odgovorno ponašanje
- dogovaranje, osiguravanje i postavljanje djetetu jasnih pravila „škole u kući“
- dogovoriti i odrediti vrijeme za učenje
- pratiti rad djeteta i postignuća u virtualnim učionicama i e-imeniku
- pravovremeno informirati razrednika o izostanku djeteta s nastave ili poteškoće da se uključi u praćenje nastave na daljinu
- ostvarivati suradnju s učiteljima te kontakte sa stručnom službom škole.

4. KOMUNIKACIJA U NASTAVI NA DALJINU

1. Nastava na daljinu, izvođena u virtualnom okruženju sinkrono ili asinkrono, službena je komunikacija. Svi sudionici trebaju sudjelovati osobno i pod svojim imenom i prezimenom.

2. Virtualne platforme za nastavu na daljinu ne smiju se koristiti za dijeljenje neformalnog i zabavnog sadržaja koji nije u funkciji nastave.
3. Virtualne platforme za nastavu na daljinu ne smiju se koristiti za dijeljenje povjerljivih informacija i osobnih podataka koji nisu vezani za nastavni proces, a radi zaštite takvih informacija i podataka, odnosno zaštite sigurnosti u virtualnom prostoru.
4. Svi sudionici nastave odgovorni su za sve što pišu, komentiraju, postavljaju u obliku datoteke ili na drugi način objavljuju na virtualnu platformu za izvođenje nastave na daljinu (dalje: objava).
5. Sudionici objavom pod vlastitim imenom odgovaraju za sadržaj koji objave na platformi predviđenoj za održavanje nastave na daljinu. Prilikom objava koriste se i poštuju gramatička i pravopisna pravila hrvatskog jezika, odnosno jezika na kojem se izvodi nastava.
6. Objave služe za razmjenu važnih informacija među svim sudionicima nastave na daljinu u vezi s nastavnim procesom, odnosno između učenika i učitelja, a u svrhu ostvarenja ishoda učenja.
7. Datoteka može biti u tekstualnom obliku, multimedijalnom obliku ili drugom odgovarajućem obliku (primjerice, fotografija snimljena pametnim telefonom ili tabletom sukladno uputama ili dogovoru s učiteljem i sl.). Služi za razmjenu nastavnih materijala, izvršenje pojedine nastavne obveze učenika ili za drugu odgovarajuću svrhu ostvarenja ishoda učenja tijekom nastave na daljinu. Svaki učitelj određuje pravila za organizaciju datoteka na svom predmetu te se svi učenici moraju pridržavati tih pravila.
8. Učitelji trebaju međusobno surađivati kako ne bi različitim zahtjevima preopteretili učenike (poveznice za platforme, spremanje datoteka...).
9. Čavrljanje (chat) primarno služi za osobnu komunikaciju između učenika i učitelja, a prema uputi učitelja može služiti i za javnu komunikaciju unutar nastavne grupe (primjerice, javno komentiranje, javno postavljanje pitanja ili javno odgovaranje).
10. Čavrljanje (chat) među učenicima u virtualnoj učionici nije dozvoljeno, a ako postoji, ne smije sadržavati sadržaje protivne standardima uljudne komunikacije (točka 11.).
11. Tijekom izvođenja nastave na daljinu zabranjena je svaka komunikacija protivna standardima uljudne komunikacije, uključujući: - prijavljivanje pod tuđim imenom - objave neprimjerenog sadržaja (primjerice, objave u bilo kojem obliku koje sadrže - prijetnje, vrijeđanja, vulgarnosti, omalovažavajuće, diskriminatorne ili uznemiravajuće izjave i sl.) - postavljanje datoteka neprimjerenog naziva - kršenje autorskih prava - kršenje pravila o zabrani plagiranja.

12. U slučaju nepoštivanja preporuke iz točke 11 primjenjuju se odgovarajući akti Škole.

5. SNIMANJE NASTAVE NA DALJINU I NEOVLAŠTENO DIJELJENJE NASTAVNIH SADRŽAJA

1. Učitelj zadržava pravo i mogućnosti snimanja nastave na daljinu, o čemu mora obavijestiti sudionike nastavnog procesa prije početka snimanja.

2. Učenici ne smiju snimati nastavu na daljinu bez izričitog odobrenja učitelja (primjerice, snimanje ekrana, videosnimke i/ili audio snimke i sl.).

3. Neovisno o prethodnim točkama, zabranjeno je dijeljenje, objavljivanje ili omogućavanje dostupnim bilo kojeg oblika nastavnih sadržaja ili materijala osobama koje nisu sudionici nastavnog procesa, osim u svrhu učiteljske evaluacije (redovita evaluacija kvalitete).

LITERATURA:

Preporuke za organizaciju radnog dana učenika tijekom održavanja nastave na daljinu, MZO, 2020., <https://bit.ly/3m6i5vP>

Preporuke za primjereno ponašanje u virtualnim sustavima za provođenje online nastave i ostalim oblicima rada u virtualnom okruženju, Filozofski fakultet, Rijeka, <https://bit.ly/3d6wioK>

Tips@Tricks za uspješno poučavanje, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin, <https://bit.ly/3cmHhLq>

Savjeti vezani za održavanje nastave na daljinu: za roditelje i učenika <https://bit.ly/2NV2JOD>

Savjeti vezani za održavanje nastave na daljinu za učitelje i razrednike, <https://bit.ly/3cq4yMB>

Bajkuša M., Kako s učenicima razgovarati o akademskoj čestitosti i plagiranju, 2017., Foruma za slobodu odgoja, <https://bit.ly/2PgrdlT>

V. Vojković Estatiev, Podrška učenicima kroz učinkovitu suradnju, komunikaciju, i povratno informiranje (u online i kombiniranoj nastavi), Carnet, 25. 9. 2020.